

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Regeringskansliet Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

u.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar

Datum: 2024-08-29

Er referens: U2024/01012

Diarienum: SSM2024-6631

Dokumentnr: SSM2024-6631-2

Handläggare: Anders Verneholt

Telefon: 08-799 43 99

Delrapportering från UHR, Vetenskapsrådet och Vinnova av regeringsuppdrag att främja en ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) lämnar härmed följande synpunkter.

Om ansvarsfull internationalisering

SSM vill särskilt instämma i delrapportens resonemang om akademisk frihet och institutionell autonomi och ser gärna att slutrapporten utvecklar dessa, t.ex. gällande gränsdragningsfrågor och ansvarsfördelning mellan institutioner och myndigheter, samt styrningsmekanismer kopplade till efterlevnad av policy och riktlinjer.

Sammanvägning av möjligheter och utmaningar

SSM instämmer även i budskapet som framkommit i lärosätesdialogerna om att betona möjligheterna, som givetvis också behöver vägas mot eventuella risker. SSM har ett omfattande internationellt samarbete i olika sammanhang inom strålsäkerhetsområdet och gör ständigt avvägningar med fokus på ett risk-nytta-perspektiv, i mångt och mycket utifrån de aspekter som utredningen lyfter fram. Utgångspunkten för SSM är dock alltid att se möjligheter och utvecklingspotential i dessa samarbeten, samtidigt som myndigheten kontinuerligt arbetar för att säkerställa att de bedrivs under säkra förhållanden och i linje med de regelverk myndigheten har att förhålla sig till.

Förslag till system för ansvarsfull internationalisering

SSM instämmer vidare i förslaget från myndigheterna i uppdraget att ett system i tre nivåer kan skapa en struktur som ger såväl övergripande inriktning som möjlighet till mer verksamhetsnära vägledning.

Policy för ansvarsfull internationalisering

SSM delar delrapportens uppfattning att en nationell policy för ansvarsfull internationalisering, tillsammans med vägledande nationella riktlinjer, skulle kunna utgöra en grund för enskilda aktörers arbete i frågan. Genom att exempelvis SSM tar fram specifika riktlinjer anpassade till den egna verksamheten kan en ändamålsenlig styrning

säkerställas. En nationsgemensam bas i policy och riktlinjer kan enligt SSM ge förutsättningar för samverkan med andra svenska aktörer med en samsyn avseende internationell forskningssamverkan.

SSM föreslår att formuleringen ”aktörer ska upprätta en organisation och process för att tydliggöra och underlätta detta arbete” ses över då den kan uppfattas som alltför styrande. Myndigheten menar att det bör vara upp till respektive aktör att hantera frågan på ett för deras verksamhet relevant och effektivt sätt. Det bör finnas möjlighet att utgå från befintliga strukturer och arbetsmetoder hos de olika aktörerna. För egen del ser inte SSM behov av att upprätta en särskild organisation, däremot kan det för myndigheten vara relevant med tydlig process och ansvarsfördelning för dessa frågor.

Vägledande nationella riktlinjer för ansvarsfull internationalisering

SSM delar delrapportens uppfattning att vägledande nationella riktlinjer kan utgöra ett nödvändigt ramverk för de mer detaljerade riktlinjer som behöver tas fram på aktörsnivå. Ett gemensamt ramverk gör det lättare att samverka mellan aktörer och kan bidra till att säkerställa att den sammantagna bilden blir heltäckande. De vägledande nationella riktlinjerna bör i likhet med rapportens utformning ta upp viktiga aspekter samt tillhandahålla bakgrund, länkar och ge belysande exempel.

För spårbarhet och kunskapshantering kan det vara relevant med en systematisk hantering av frågor inom ansvarsfull internationalisering. På så sätt kan kunskap byggas kontinuerligt och där sådana frågor utgör arbetsuppgifter som sällan utförs kan ett systematiskt arbetssätt underlättas. Ett spårbart arbetssätt ger dessutom möjlighet att utvärdera och förbättra processer.

Riktlinjer för forskningsfinansiärer och andra aktörer

SSM instämmer även i delrapportens slutsats att forskningsfinansiärer även själva behöver beakta ansvarsfull internationalisering i sina egna internationella samarbeten. Detta gäller såväl bi- och multilaterala utlysningar och forskningsinfrastrukturer som strategiska forsknings- och innovationsagendor och forskningskommunikation.

I sin roll som forskningsfinansiär kan det vara relevant för SSM att exempelvis i samband med utlysningar tydliggöra förväntningar på att lärosäten och andra utförare lever upp till aktuella krav på ansvarsfull internationalisering. Exempelvis kan SSM i utlysningar tydliggöra att krav på säkerhetsprövning kan vara aktuellt vid vissa forskningsfrågor. De exempel på fem modeller som delrapporten lyfter fram utgör ett bra exempel på sådan vägledning som kan underlätta för en aktör att ta sitt ansvar.

Plan för former av stöd till ansvarsfull internationalisering

SSM instämmer i delrapportens observation att det finns behov av stödssystem på nationell och lärosättesnivå. SSM vill lyfta fram att även andra aktörer, såsom forskningsfinansiärer, kan behöva stödstrukturer avseende kontaktvägar och olika former av kunskaps- och erfarenhetsutbyte. SSM konstaterar att det för att nå en nationell effektivitet kan behövas en nationell samordning.

SSM instämmer i delrapportens slutsats att för gråzonsfall är vägledande riktlinjer inte tillräckligt för att ge stöd i svåra avvägningar och målkonflikter. En stödstruktur kan därvidlag utgöra ett rekvisit för implementering av riktlinjerna för ansvarsfull internationalisering. Utan en stödstruktur kan riktlinjerna verka avskräckande, särskilt för

de mindre aktörerna och därmed riskeras internationell forskningssamverkan att undvikas och såväl aktör som nation riskerar att gå miste om den nytta sådan samverkan kunde ge.

I detta ärende har generaldirektören Michael Knochenhauer beslutat. Utredaren Anders Verneholt har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också utredaren Johan Enkvist och rådgivaren Åsa Wiklund deltagit.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Michael Knochenhauer

Anders Verneholt